

PITANJA I ODGOVORI

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) kontinuirano skrbi o svim svojim osiguranim osobama kako bi im omogućio ostvarivanje prava sukladno odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju na primjeren način. Uz sve vulnerabilne skupine kojima se obraća dodatna pozornost, u fokusu pažnje je i radno aktivna populacija. Očito je kako postajemo svjesno društvo koje prepoznaje iznimnu važnost brige za zdravlje radnika kao i za očuvanje radne sposobnosti radnika u cijelosti. Zavodu je također interes učiniti dostupnim sve informacije koje su potrebne poslodavcu kako bi na najkvalitetniji način skrbio o svojim radnicima.

Zavod vrlo često daje dodatne informacije poslodavcima o načinu provođenja prethodnih i periodičnih pregleda, mogućim opravdanim odstupanjima u rokovima koje osiguravatelj prihvaća, a koji su utvrđeni važećim propisima. Istovremeno Zavod vodi računa da se troškovi za račune po obavljenim prethodnim pregledima za radna mjesta s posebnim uvjetima rada refundiraju u propisanim rokovima.

Pitanja koja se često postavljaju vezana su uz izbor doktora specijaliste medicine rada kojeg bira poslodavac, kao i pitanja vezana uz broj izabranih specijalista medicine rada koje može birati agencija za privremeno zapošljavanje.

Interes Zavoda je da se radnicima koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada

omogući maksimalna zaštita koja uključuje i pravovremeno obavljanje svih postupaka u sklopu specifične zdravstvene zaštite. Zato smo zadovoljni što se poslodavci, agencija za privremeno zapošljavanje i drugi poslodavac - temeljem ugovora o ustupanju radnika za privremeno obavljanje poslova - pravovremeno informiraju ne dovodeći u pitanje sigurnost radnika i sigurne uvjete za obavljanje poslova.

Također je značajno povećan interes za rješavanje prijave na obvezno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti za osobe iz članka 16. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju koje povremeno ili privremeno obavljaju poslove (npr. učenici i studenti na redovnom školovanju za vrijeme praktične nastave, osobe koje kao pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja ili ronionci obavljaju zadatke spašavanja života, osobe koje sudjeluju u organiziranim javnim radovima u RH, osobe koje sudjeluju u akcijama spašavanja itd.).

1. Koje su obveze poslodavca ako mu se obrati radnik s medicinskom dokumentacijom za koju tvrdi da ukazuje na pojavu profesionalne bolesti?

U navedenom slučaju, osnovom članka 128., stavka 2. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 80/13. i 137/13.) poslodavac je dužan pokrenuti postupak utvrđivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj pro-

fesionalne bolesti podnošenjem prijave o profesionalnoj bolesti Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod).

Prijava o profesionalnoj bolesti podnosi se regionalnom uredu, odnosno područnoj službi Zavoda, prema mjestu prebivališta osigurane osobe, a može i regionalnom uredu, odnosno područnoj službi Zavoda prema sjedištu poslodavca. Uz prijavu se obvezno prilaže medicinska i druga dokumentacija kojom se može dokazati da je nastanak bolesti uzročno posljedično vezan uz obvezu i proces rada.

Prijavu je potrebno podnijeti u roku od 8 dana od dana kada je radnik primio ispravu zdravstvene ustanove, odnosno ordinacije doktora specijaliste medicine rada u privatnoj praksi, uključenih u mrežu ugovornih subjekata medicine rada, kojom je postavljena sumnja na profesionalnu bolest.

Radnik za kojeg u Zavodu nije podnesena prijava o profesionalnoj bolesti u roku od tri godine od isteka navedenog roka gubi pravo na pokretanje postupka utvrđivanja i priznavanja profesionalne bolesti.

U pokrenutom postupku obvezno se, uz mišljenje nadležnog doktora specijaliste medicine rada, pribavlja i mišljenje Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

O priznavanju profesionalne bolesti Zavod odlučuje, u pravilu, ovjerom zaprimljene prijave o profesionalnoj bolesti.

Prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja osnovom priznate profesionalne bolesti teku od datuma kada je Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu mišljenjem potvrdio da se radi o profesionalnoj bolesti.

2. Kako poslodavac obrtnik može zatražiti refundaciju na ime plaćenog zdravstvenog pregleda svojih radnika koje je uputio na utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za poslove vozača teretnog vozila mase veće od 7,5 t?

Prethodni pregledi radnika u sklopu specifične zdravstvene zaštite radnika obavljaju se prije početka rada radnika na poslovima za koje je propisana obveza obavljanja pregleda, kao i u slučaju premještanja radnika na navedene poslo-

ve te u slučaju promjene uvjeta radnog mjesta na način da ono uključuje navedene poslove.

Nakon obavljenog prethodnog pregleda nadležni doktor specijalist medicine rada izdaje uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti radnika za obavljanje predmetnih poslova (obrazac RA-2) koje sadrži naznačen rok u kojem je potrebno ponoviti utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za navedene poslove (periodični pregledi).

Troškove prethodnih pregleda snosi poslodavac, a Zavod je obavezan vratiti navedeni iznos poslodavcu u roku 45 dana od primitka zahtjeva za povrat uz predočenje odgovarajuće dokumentacije.

Slijedom navedenog, poslodavac-obrtnik ostvaruje pravo na povrat troškova prethodnog pregleda, obavljenog u sklopu specifične zdravstvene zaštite, za radnika koji upravlja cestovnim prijevoznim sredstvom, u iznosu utvrđenom člankom 18., stavkom 2., točkom 45. Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite (N.N., br. 47/14.) pod uvjetom da je pregledanog radnika zaposlio, odnosno *da je pregled obavljen prije stupanja radnika na predmetne poslove.*

Sastavni dio preventivnog pregleda radnika koji upravlja cestovnim prijevoznim sredstvom je ujedno pregled i postupak psihologa, cijena kojeg je definirana člankom 20., stavkom 1. navedene Odluke, a koji iznos Zavod također refundira u sklopu troškova prethodnog pregleda.

Zahtjev za povrat troškova prethodnog pregleda dostavlja se nadležnom regionalnom uredu, odnosno područnoj službi Zavoda, a uz koji treba dostaviti i ovu dokumentaciju: podatke o radniku na kojeg se odnosi zahtjev, obrazac RA-1, obrazac RA-2, presliku računa izabranog doktora specijaliste medicine rada, presliku dokaza o plaćenom računu te u slučaju prethodnog pregleda radnika koji mijenja radno mjesto, odnosno uvjete rada, priložiti novi ugovor o radu ili odgovarajući dodatak ugovoru.

Tiskanica zahtjeva za povrat sredstava prethodnog pregleda nalazi se na mrežnim stranicama Zavoda u dijelu koji se odnosi na „Zaštitu zdravlja na radu“, u rubrici pod naslovom „Tiskanice“.

3. Može li agencija za privremeno zapošljavanje radnika imati više izabranih doktora specijalista medicine rada, s obzirom na velik broj radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada, a koje ustupa na rad drugom poslodavcu?

Sukladno važećim odredbama Zakona o radu (N.N., br. 93/14.) agencija za privremeno zapošljavanje (u daljnjem tekstu: agencija) je poslodavac koji na temelju ugovora o ustupanju radnika, ustupa radnike drugom poslodavcu (u daljnjem tekstu: korisnik) za privremeno obavljanje poslova.

U skladu sa člankom 3. Pravilnika o načinu i postupku izbora doktora specijalista medicine rada (N.N., br. 12/14.), prilikom izbora nadležnog doktora specijaliste medicine rada, poslodavac se može opredijeliti samo za jednog doktora, a iznimno ako ima poslovnu jedinicu izvan svojeg sjedišta, može odabrati nadležnog doktora prema mjestu te poslovne jedinice.

Ako agencija za privremeno zapošljavanje ima poslovne jedinice izvan svojeg sjedišta, može odabrati nadležnog doktora i prema mjestu tih poslovnih jedinica.

Prije upućivanja ustupljenog radnika korisniku, agencija ga je, među ostalim, dužna upoznati sa svim rizicima obavljanja posla koji se odnose na zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i u tu svrhu dužna je ustupljenog radnika osposobiti prema propisima o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu, osim ako ugovorom o ustupanju radnika nije ugovoreno da te obveze izvrši korisnik, sukladno važećoj odredbi članka 49., stavka 2. Zakona o radu.

Korisnik se u odnosu na ustupljenog radnika smatra poslodavcem u smislu obveza primjene odredbi zakona i propisa kojima su uređeni sigurnost i zaštita zdravlja na radu i posebna zaštita određenih skupina radnika, a u skladu sa člankom 50., stavkom 1. Zakona o radu.

Na osnovi navedenih odredbi, prethodni pregledi ustupljenih radnika mogu se obaviti i kod doktora specijaliste medicine rada izabranog od strane korisnika uz uvjet da uputnicu RA-1, iz članka 4. Pravilnika o poslovima na kojima radnik može raditi samo nakon prethodnog i redovnog utvrđivanja zdravstvene sposobnosti (N.N., br. 70/10.), radniku izdaje korisnik.

U navedenom slučaju troškove prethodnog pregleda snosi korisnik koji temeljem zahtjeva za refundaciju prethodnog pregleda, upućenog nadležnom regionalnom uredu, odnosno područnoj službi Zavoda, ostvaruje pravo na povrat sredstava uz predočenje odgovarajuće dokumentacije.

4. Mora li radnik pristupiti kontrolnom pregledu, odnosno koje su posljedice ako istom ne pristupi?

Kontrolni zdravstveni pregledi radnika u smislu članka 6., stavka 5. Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite (N.N., br. 47/14.) jesu pregledi koji se obavljaju unutar roka od 6 mjeseci od posljednjeg obavljenog periodičnog pregleda u slučajevima kada se iz medicinskih razloga nije mogla donijeti konačna ocjena o zdravstvenoj sposobnosti radnika s obzirom na odstupajuće vrijednosti nalaza pretraga u sklopu periodičnog pregleda, a očekuje se stabiliziranje odstupajućih vrijednosti na normalu.

Troškove kontrolnih pregleda radnika snosi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Ako radnik ne pristupi kontrolnom pregledu na koji je upućen, primjenjuje se odredba članka 36., stavka 4. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14. i 118/14.).

Sukladno navedenoj odredbi poslodavac ne smije dopustiti radniku da obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ako ga ne uputi na pregled u roku u kojem je to bio obavezan učiniti ili ako radnik odbije pristupiti pregledu na koji ga je uputio.

*Veronika Laušin, dr. med.
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb*